Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0413U001512

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-03-2013

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оногда Олена Вікторівна

2. Onogda Olena Victorivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.04

Назва наукової спеціальності: Археологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-03-2013

Спеціальність за освітою: 7.030301

Місце роботи здобувача: Інститут археології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417163

Місцезнаходження: 04210, Київ-210, пр. Героїв Сталінграда, 12

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.234.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут археології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417163

Місцезнаходження: проспект Героїв Сталінграда, 12, м. Київ, Київ, 04210, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: 04655, м. Київ, вул. Г. Сковороди, 2

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет міністрів

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.41.91

Тема дисертації:

1. Кераміка Середньої Наддніпрянщини другої половини XIII-XV ст.

2. Middle Dnieper Region Pottery of the Second Half 13th - 15th Centuries.

Реферат/анотація:

1. У дисертації вперше здійснено комплексне дослідження керамічного посуду Середньої Наддніпрянщини другої половини XIII-XV ст. На підставі формально-статистичного аналізу систематизовано кераміку за морфологічними прикметами, насамперед - горщики. Виділено їх різновиди за об'ємами, пропорційними особливостями, визначено основні типи вінець. Проаналізовано орнаментацію кераміки та асортимент посуду. Висвітлено основні етапи розвитку технології виробництва. Виділено чотири періоди в розвитку кераміки та встановлено найбільш характерні для них типи посуду, розроблено та проілюстровано хронологічну шкалу. Основну увагу приділено хронології змін вінець горщиків. Простежено загальні тенденції еволюції наддніпрянської кераміки в контексті розвитку гончарного виробництва Східної Європи.

2. The dissertation is a complex investigation of Middle Dnieper region ceramic ware of the second half 13th - 15th centuries. The subject has been underexplored for a long period due to poor source accumulation and low interest of archaeologists. The most important studies were undertaken by M.P. Kuchera, S.O. Biliaeva, L.I. Vynohrodska, G.U. Ivakin. Accumulation of archaeological materials, especially since 1990s, opened a way to deeper

investigations of ceramics. Research is based on morphological analysis and statistical methods (by V.F. Gening system), traditional visual and typological analysis, comparative and stratigraphy approaches of pottery studying. Those methods integration allowed introducing big collections of newly investigated pottery. Prevailing type of ceramics is represented with pots. Morphological analysis of pots has been carried out. Classification was based on: calculating their capacity (five groups correlating with functional usage of tableware, kitchenware and storage ware), proportions ('classical', 'ovoid', 'stumpy bulbaceous' types) and main types of rims (five major groups of profiles, including 16 minor groups). Ornamentation analysis led to distinguishing five types of it. General trend of pottery decorating during the mentioned period is represented with simple schemes (lineal, flexuous etc.) on different zones of pots. In one case, ornamentation included plastic modeling of rim - so called 'zashchypy'. Range of pottery types has been examined. Pots of different functions prevailed absolutely. Other types of ceramics are represented with small-numbered kitchenware (lids, makitras, frying pans, etc.), tableware (dishes, jars, goblets, etc.) storage ware (large pots), etc. Technological process is the most inaccessible part of pottery investigating because we can trace very little evidence of its steps. Firstly, the clay preparation differed for some groups of ceramics. There were three groups by technological characteristics: 'traditional' (clay mostly with additive of small-grained sand), 'specific' ('archaic' clay structure - rich in different additives, including sand, landwaste, chamotte, limestone fragments, mica flakes, etc.) and 'brownware' (thin clay with additive of small-grained sand). Secondly, vessels' forming has evolved from hand-modeling with the help of slow potter's wheel to modeling on the fast potter's wheel (fast wheel has been introduced to Middle Dnieper region in 15th cent.). Thirdly, surface treatment included ornamentation (mentioned above) and glazing. We assume that traditions of glazing have not been lost after Mongol invasion. They developed under Kievan Rus tradition influences till early 15th cent. In 15th cent. the ways of glazing changed, as well as the types of vessels covered with it. Lastly, the process of firing can be reconstructed only by analogies from neighboring regions. We assume that 'traditional' group of pottery was fired in two-chamber kilns, while 'specific' pottery might have been burned in small stoves or even in open-air fires. All the mentioned characteristics were used and summarized into chronological scheme which shows the pottery development. The scheme is based on rims typology which represents the chronological changes in the best way. Four periods have been defined: second half of 13th - first half of 14th cent., 14th - early 15th cent., late 14th - 15th cent, second half of 15th - early 16th cent. Chronological scheme represents prevailing during the mentioned. The most important changes included: 1) development under strong influence of Kievan Rus traditions; 2) micro-modeling traditions range increased; 3) increasing of rim types range, as well as many other characteristics based on new technological methods (fast potter's wheel); 4) further increasing of rims range, gradual disappearing of 'archaic' types of pots. Studying analogues shows demonstrates that Middle Dnieper region ceramics developed on the basis of exogenous factors (local tradition) and endogenous factors (influences from neighboring areas). Among the latest, influences from western and south-western territories prevail. Thus, ceramics of the second half of 13th - 15th centuries has been classified and summarized, the main trends of pottery development have been characterized. It led to a conclusion that pottery production developed continually from Kievan Rus traditions to Modern times Ukrainian pottery complex of 16th-18th centuries.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козубовський Георгій Анатолійович

2. Kozubovskiy Georgiy Anatolievich

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біляєва Світлана Олександрівна

2. Біляєва Світлана Олександрівна

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Веремейчик Олена Михайлівна

2. Веремейчик Олена Михайлівна

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Івакін Гліб Юрійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Івакін Гліб Юрійович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.